

18 juli 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders Franciscanen
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 februari 2012. Op 5 april 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg. Op 27 april 2012 is door de griffie een email ontvangen waarin mr. J.J.M. Goltstein zich, op verzoek van de overste van de Ordensgemeenschap der Armen Brüder des Heiligen Franziskus, stelt als opvolgend raadsman.

Op 28 juni 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr Weller, voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen mr. J.J.M. Goltstein, advocaat te Kerkrade.

2. De klacht

2.1. Klager heeft van [periode] op het internaat [naam] te [plaats] gezeten. Klager werd daar geplaagd omdat zijn ouders in echtscheiding lagen. Aangeklaagde was zaalbroeder van klager. Broeder [naam] was ook zaalbroeder. Deze broeder was 'een toffe vent'.

Tijdens het douchen hield aangeklaagde toezicht. Hij zei dan: “Dat vel moet naar achteren. Die knop moet ook gewassen worden. Je moet je eikel schoonmaken.” Klager was dergelijke opmerkingen niet gewend van thuis.

Het daadwerkelijk betasten door aangeklaagde begon met het rechtleggen van de dekens op het bed, terwijl klager in bed lag. Aangeklaagde zat bij het rechtleggen van de dekens met zijn handen in het kruis van klager.

Het gebeurde ook dat aangeklaagde de kast van klager had geïnspecteerd. Bij zo'n inspectie werd altijd een reden gevonden om klager te straffen. Deze reden varieerde van een slordige kast tot het aantreffen van een padvindersmes of pin-up foto's van Brigitte Bardot of Sophia Loren. Klager moest dan meekomen naar de slaapzaal. Aangeklaagde deed vervolgens de deur van de slaapzaal op slot. De kast van klager was dan een puinhoop, die moest hij eerst opruimen en daarna kreeg hij straf. Aangeklaagde ging op de stoel aan tafel zitten in de slaapzaal. Klager moest over de schoot van aangeklaagde gaan liggen. Aangeklaagde begon dan met slaan. Dat slaan ging over in aaien, waarbij aangeklaagde de piemel, billen en ballen van klager betastte. Ook ging hij hierbij met zijn vinger langs de anus van klager. Dit aaien deed klager omdat hij “het niet zo had bedoeld. Hij wilde klager geen pijn doen.” Terwijl klager over de schoot van aangeklaagde lag, voelde hij de erectie van aangeklaagde. Klager weet niet of aangeklaagde klaar kwam.

Eens per maand mochten de ouders van klager op bezoek komen in [naam]. Bij deze gelegenheden vertelde klager dingen tegen zijn ouders. Later zag hij zijn ouders met de broeders spreken. Als het bezoek achter de rug was, moest klager bij aangeklaagde op het matje komen. Aangeklaagde wilde weten wat klager aan zijn ouders had verteld. Ook dan werd hij weer over de knie gelegd en kreeg hij klappen, die eindigden in strelingen over piemel, billen en ballen, omdat het niet zo bedoeld was.

Dit gebeurde 2 tot 3 maal per week als aangeklaagde dienst had. Hoe vaak aangeklaagde dienst had, weet klager niet meer precies, maar het was zeer frequent.

2.2. Toen klager nog op het internaat zat heeft hij zijn ouders verteld over hetgeen aangeklaagde met klager deed. De ouders van klager geloofden dit niet.

Klager heeft zijn vrouw al in het begin van hun relatie verteld over hetgeen hem is overkomen. Klager is inmiddels 43 jaar getrouwd. De vrouw van klager is bijzonder gelovig en wilde daarom de zitting niet meemaken. Wel is zij meegekomen naar Utrecht.

Verder heeft klager niemand verteld over hetgeen hem is overkomen.

Door het gebeuren heeft klager de rest van zijn leven moeite gehad met gezag. Dit heeft soms tot moeilijkheden in zijn werk geleid. Klager kon nooit iemand recht in de ogen kijken, zonder te blozen.

Klager heeft altijd ‘de deksel op het potje’ gehouden. Klager heeft nog steeds moeite te praten over hetgeen hem is overkomen. Er komen iedere keer weer nieuwe herinneringen boven drijven.

Klager heeft nooit psychische hulp nodig gehad. Door zelfstudie is klager gekomen waar hij nu is.

2.3. Klager verzoekt de Klachtencommissie de klacht gegrond te verklaren. Daar aangeklaagde is overleden verzoekt klager dat het advies zich richt op vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Daarnaast verzoekt klager de Klachtencommissie om maatregelen tegen verantwoordelijken en maatregelen ter voorkoming van misbruik in het advies te betrekken.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

In zijn reactie op het klaagschrift stelt mr. Baetens, dat de Congregatie waartoe aangeklaagde behoorde sinds 2003 is opgeheven. De Nederlandse broeders van de opgeheven Congregatie zijn, voorzover zij dat wensten, toegetreden tot de Duitse Kerkprovincie. Hierdoor heeft de overste van de Duitse Congregatie beperkte mogelijkheden om via gesprekken met medebroeders bruikbare informatie te achterhalen.

De overste acht het zijn morele verantwoordelijkheid mee te werken aan een deugdelijk onderzoek naar de feiten, voorzover mogelijk, en hij acht het zijn morele plicht om ingeval van een gegrondverklaring zijn oprechte spijt te betuigen aan de slachtoffers.

Deze morele verantwoordelijkheid betekent niet dat de Duitse Congregatie ook financiële verantwoordelijkheid aanvaardt.

Met betrekking tot aangeklaagde is gebleken dat aangeklaagde in de periode [periode] in het jongenspensionaat van [naam] verbleef. Aangeklaagde was Overste van de Nederlandse Congregatie van [periode]. Uit het archief is niet gebleken, dat aangeklaagde zich tijdens zijn verblijf op [naam] dan wel elders schuldig heeft gemaakt aan onoorbaar gedrag.

Wel zijn bij de Congregatie nog twee andere klachten jegens aangeklaagde bekend.

Mr. Goltstein sluit zich aan bij de reactie op het klaagschrift, zoals verwoord door mr. Baetens. Hij geeft voorts nog aan enige twijfel te hebben of in dit geval ook de juiste persoon is aangeklaagd.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden, dat klager nadat hij drie maanden op het internaat [naam] zat door deze aangeklaagde, als hij dienst had -hetgeen zeer frequent was-, 2 tot 3 keer per week seksueel is misbruikt. Dit misbruik bestond uit het inspecteren van de piemel van klager tijdens het douchen, het zogenaamd rechtleggen van de dekens terwijl klager in bed lag, waarbij aangeklaagde klager in zijn kruis betastte en het 'over de knie' leggen van klager waarbij klager eerst werd geslagen door aangeklaagde en vervolgens werd geaaid waarbij aangeklaagde de piemel, ballen en anus van klager betastte.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunen de verklaringen van [naam], bekend onder nummer 2012T775, [naam], bekend onder nummer 2011T574 en

[naam], bekend onder nummer 2011T292, welke zaak inmiddels gegrond is verklaard, de verklaring van klager. In voornoemde zaken vond het seksueel misbruik door aangeklaagde op soortgelijke wijze plaats.

In haar overtuiging heeft de Klachtencommissie voorts laten meewegen, dat klager heeft verklaard dat hij aan het begin van zijn relatie zijn vrouw heeft verteld over hetgeen hem in [naam] is overkomen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Duitse Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het seksueel misbruik zoals gesteld heeft plaatsgevonden en namens de Congregatie excuses aan te bieden en spijt te betuigen voor het klager aangedane leed.

Dit advies is vastgesteld op 18 juli 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Duitse Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.